

РЕЦЕНЗИЯ

от от доц. д-р Силвия Богданова Цветкова-Тричкова, д.м.,
МЕДИЦИНСКИ УНИВЕРСИТЕТ – ПЛОВДИВ
Ръководител катедра „Образна диагностика”

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен 'доктор'
професионално направление 7.1. Медицина .

докторска програма Дентална образна диагностика

Автор: д-р Борислава Николова Петрова

Форма на докторантурата: самостоятелна подготовка

Катедра: „Образна диагностика, дентална алергология и физиотерапия“, ФДМ. МУ – Пловдив

Тема: „ Рентгенологични показатели, асоциирани с едностранни заболявания на темпоромандибуларните стави“

Научни ръководители: Доц. Д-р Николай Сираков, дм

Доц. Д-р Елена Фиркова, дм

1. Общо представяне на процедурата и докторанта

Представеният комплект материали на хартиен и електронен носител е в съответствие с чл.70 (1) от I. Раздел. Придобиване на образователна и научна степен „ДОКТОР“ и научна степен „ДОКТОР НА НАУКИТЕ“ в МУ-Пловдив; Правилник на МУ-Пловдив от 28.01.2021 г. и включва всички необходими документи.

Докторантът е приложил 3 пълнотекстови публикации и 1 постер.

Приложен е и доказателствен материал за тях.

Научното жури е утвърдено със заповед на Ректора на МУ-Пловдив № Р-3163 от 19.09.2022 год.

2. Кратки биографични данни за докторанта

Д-р Борислава Петрова е родена на 5.10.1974г. в гр. Пловдив. Завършва средно образование в гр. Асеновград. Завършва дентална медицина през 1998г. към МУ-Пловдив. Завършва магистратура по „Здравен мениджмънт“ през 2010г. в МУ-Пловдив. Асистент в

катедра „Образна диагностика, дентална алергология и физиотерапия“ към Факултет по дентална медицина, МУ-Пловдив от 2017г. Придобила специалност по Дентална образна диагностика през 2018 г.

Зачислена като докторант на самостоятелна подготовка на 23.07.2021г. със заповед Р-1286/29.07.2021 и отчислена 15.07.2022 г със заповед Р-1781/15.07.2022.

Владее английски език.

3. Актуалност на тематиката и целесъобразност на поставените цели и задачи

Темпоро-мандибуларните нарушения са важен проблем за общественото здраве, засягащ приблизително 5-12% от населението и са второто, най-често срещано мускулоскелетно състояние след хроничната болка в кръста, водещо до болка, увреждане и влошено качество на живот. Образните методи са неизменна част от съвременния диагностичен процес при темпоромандибуларните заболявания, които са разнородни по характер и включват дегенеративни, възпалителни, автоимунни заболявания, травми, доброкачествени и злокачествени тумори. Адекватното лечение на тези заболявания и състояния е неразривно свързано с поставянето на правилна диагноза, а сходната клинична изява и ограничените параклинични промени са предизвикателство за диагностичния процес. Както в началните етапи, така и при последващото развитие на тези заболявания образно-диагностичните методи имат своето място в диагностичния процес, като в голям процент от случаите са и решаващи за поставянето на правилната диагноза, а рентгенологично-видимите изменения са част от доловимите с образни методики обективни промени, които допринасят за постигане на тази цел. Проблемите, разгледани в дисертационния труд, съответстват на съвременния поглед върху диагностиката и интерпретацията на находките. Представената тема отговаря на научните интереси. В съответствие с темата са обособени ясно формулирана цел и конкретно определени във връзка с нея 4 задачи. Налице е актуалност на разработвания в дисертационния труд проблем в научно и научно-приложно отношение.

4. Познание на проблема

Докторантката познава отлично състоянието на проблема и представя обширен и задълбочен литературен обзор. Представен е обстоен преглед на съвременните образни методи за диагностика на темпоромандибуларните нарушения, техните предимства и недостатъци, както и мястото им в клиничната практика.

5. Методика на изследването

Докторантът е избрал подходящи съвременни методи, които позволяват постигане на поставената цел и получаване на адекватен отговор на задачите, решавани в дисертационния труд.

6. Характеристика и оценка на дисертационния труд

Дисертационният труд е написан на 184 стандартни страници и е структуриран по приетия начин в съответните раздели, илюстриран е с 51 фигури, 49 таблици и 22 приложения. В библиографския списък са цитирани 357 литературни източника, от които 16 на кирилица и 341 на латиница. Представеният дисертационен труд е съобразен с изискванията за структуриране и обемно съдържание.

Въведението е ясно формулирано и отразява насоките на разглеждания проблем и необходимостта от неговото разработване.

Литературният обзор е изчерпателен, актуален и насочва към целите и задачите на дисертационния труд.

Целта на дисертационния труд е ясно формулирана, поставените задачи са в съответствие с нея.

Разделът „Материали и методи“ подробно описва използваните методи и е представен последователно.

Приложени са съвременни статистически методи- статистически пакет IBM SPSS v.21. Използвани са дескриптивен анализ, χ^2 анализ, t- критерий на Стюдънт, дисперсионен анализ, множествен отговор за обединяването на множество различни дихотомни променливи, корелационен и графичен анализ.

Анализът на резултатите е задълбочен и показва познанията на докторанта за събиране, оценка на информацията и анализиране на получените данни. Резултатите са коректно описани и добре онагледени чрез таблици и фигури.

В раздела „Обсъждане“ точно са разгледани и съпоставени сходствата и различията с представените в научната литература публикации, като обсъждането не е обособено в самостоятелен раздел, а е приложено към всяка от поставените задачи веднага след представяне на резултатите.

Изводите са формулирани конкретно и ясно, като отразяват анализа на резултатите и отговарят на поставените цел и задачи.

Посочените приноси на дисертационния труд са обективни и произтичащи от получените резултати.

Темата на дисертационния труд „**Рентгенологични показатели, асоциирани с едностранни заболявания на темпоромандибуларните стави**“ е актуална. Отговаря на научните интереси и необходимостта от изследвания в тази област на денталната образна диагностика.

7. Приноси и значимост на разработката за науката и практиката

Приносите на дисертационния труд са групирани в 2 основни групи: Приноси с потвърдителен характер и приноси с оригинален характер. Систематизирана е информацията за взаимозависимостта между темпоромандибуларното нарушение и денталното здраве, като са изведени зависимости между ТМН и други заболявания и състояния, включващи генерализиран пародонтит, зъбен статус, цефалометрични показатели, лицева асиметрия.

8. Преценка на публикациите по дисертационния труд

Представените публикации са изцяло свързани с тематиката на дисертационния труд, включват съвременните аспекти при образната диагностика на темпоро-мандибуларната става, приложение на образните методи и анализ на рентгенологичните промени при ТМН. И в трите представени пълнотекстови публикации д-р Петрова е водещ автор.

9. Лично участие на докторантката

Докторантката е участвала лично в извършването на проучванията, свързани с дисертационния труд, тяхното обобщаване и анализиране, като получените резултати и формулираните приноси са изцяло нейна заслуга. Използван е и електронния архив на катедра „Образна диагностика, дентална алергология и физиотерапия“, ФДМ, МУ – Пловдив

10. Автореферат

Представеният автореферат съдържа 49 страници, отразява основните глави от дисертацията, представя в пълнота резултатите, изводите и приносите на дисертационния труд.

11. Критични забележки и препоръки

Нямам критични забележки по същество към представените материали по защитата. Моите препоръки включват – да бъдат публикувани всички резултати, свързани с дисертационния труд, да се поддържа добра публикационна активност и занапред. Да се обмисли и участие във вътреуниверситетски проект.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Представеният дисертационен труд на д-р Борислава Николова Петрова на тема „Рентгенологични показатели, асоциирани с едностранни заболявания на темпоромандибуларните стави“ е задълбочено комплексно проучване с ясно формулирана цел, задачи и резултати и с оригинални научно и научно-приложни приноси. Показва теоретичните познания и способностите на докторантката за събиране и анализиране на научна информация.

Въз основа на горепосоченото убедено давам своята **положителна оценка** за проведеното изследване, представено от рецензираните по-горе дисертационен труд, автореферат, постигнати резултати и приноси, като **предлагам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен ‘доктор’** на д-р Борислава Николова Петрова в докторска програма по Дентална образна диагностика.

Заличено на основание
Чл.5 §1, б. "В" Регламент (ЕС)2016/679

6.10.2022 г.

Пловдив

Рецензент: .....

доц. д-р Силвия Богданова Цветкова-Тричкова, д.м.